

Algoritmus tvoření přechodníků:

1. Urči vid slovesa.
2. a. Sloveso je vidu dokonavého – tvoří se od něj přechodník minulý b. Sloveso je vidu nedokonavého – tvoří se od něj přechodník přítomný. (+Výjimky.)
3. Tvoření přechodníku minulého: utvoř tvar příčestí minulého (*l-ového*).
4. Odtrhni koncové *-l-*.
5. Po odtržení koncového *-l-* kmen končí na konsonant: přidej koncovku *-0* (tvar maskulinum sg.), *-ši* (tvar femininum nebo neutrum sg.), *-še* (tvar pro všechny rody pl.).
6. Po odtržení koncového *-l-* kmen končí na vokál: přidej koncovku *-v-0* (tvar maskulinum sg.), *-v-ši* (tvar femininum nebo neutrum sg.), *-v-še* (tvar pro všechny rody pl.).
7. Výjimky: dokonavé (prefigované) varianty slovesa *-jít* např. *při-jít : při-šel : při-še-d-0, při-še-d-ši, při-še-d-še* (<*chod srv. chodit*)
8. Tvoření přechodníku přítomného: utvoř tvar 3. os. pl. ind. prez. akt.
9. Po odtržení koncového *-ou* kmen končí na tvrdý (*-d, -t, -n, h, -ch, -k, -r*)/ obojetný konsonant (*-b, -p, -f, -v, -m, -l, -s, -z*): přidej koncovku *-a* (tvar maskulinum sg.), *-ouc* (tvar femininum nebo neutrum sg.), *-ouce* (tvar pro všechny rody pl.).
10. Po odtržení koncového *-í* kmen končí na měkký konsonant (*-d', -t', -ň, -č, -ř, -š, -ž, -j*): přidej koncovku *-e/-ě* (tvar maskulinum sg.), *-íc* (tvar femininum nebo neutrum sg.), *-íce* (tvar pro všechny rody pl.).
11. Výjimky: *vědět : vědí : věd-a, věd-ouc, vědouce, jíst : jedí : jed-a, jed-ouc, jed-ouce, vidět : vidí : vid-a, vid-ouc, vidouce, chtít : chtějí : chtěje/chtě, chtějíc/chtíc, chtějíce/chtíce*. Tvary přechodníku přítomného od sloves vzoru *sázet* mají *-ej-*, tvary přechodníku přítomného od sloves vzoru *péct* mohou mít dublety (*pekou/pečou : pek-a/peč-e, pek-ouc/peč-íc, pek-ouce/peč-íce* ALE pouze *mohou/můžou : moh-a, moh-ouc, moh-ouce*), tvary přechodníku přítomného od sloves vzoru *umřít/třít* mají vedle tvarů přechodníku od starších tvarů (*tr-ou*) i tvary od dnešních tvarů (*tř-ou*), *mr-ou* (*mř-ou*) : *tr-a/tř-e, tr-ouc/tř-íc, tr-ouce/tř-íce, ...*

Ke studiu: doporučené mluvnice, odd. formální morfologie českého slovesa

<http://prirucka.ujc.cas.cz/> : [- Tvarosloví – slovesa](#)